

BÖLÜM 12

BİBLİYOTERAPİ VE UYGULAMALARI

Zümrüt BAHAT¹

*“Her yerde mutluluğu aradım,
ama onu sadece küçük bir kitabı okuduğum
küçük bir köşede buldum”*

GİRİŞ

Sanat tıbbın pek çok dalında ve çok farklı formlarıyla kullanım alanı bulmuştur. Sanat ve bilim ilişkisi Nihat Sami Banarlı tarafından “sanat kavramı bir daire, bilim ise o dairenin içine yerleştirilmiş başka bir daire” olarak tanımlanmıştır. Edebiyat olay, düşünce, duygu ve hayalleri dil aracılığı ile estetik bir biçimde ifade etme sanatıdır. Tıp ise birçok bilim dalından etkilenen bir sanat dalı olarak değerlendirilmektedir. William Osler “insanlar arasında büyük farklılıklar olmasa tıp bir sanat yerine bilim olabilirdi” der. Ancak diğer bilim dallarından farklı olarak tıpta aynı girdiyle her zaman aynı sonuca ulaşılamaz. Tıp insanın hem bedenini, hem de düşüncelerini ve ruhunu tedavi etmek gayretindedir. Tedavinin seçilmesi, uygulanması, bu uygulamalar sırasında kullanılan beceriler tıbbın sanat yönünü oluşturur. Tıbbın bilime bakan yönü ise diğer bilim dalları gibi bilimsel metotları kullanmasıdır. Bibliyoterapi edebiyat sanatının tıbbın iyileştirme aşamalarında kullanılması olup en yalın haliyle “okuyarak iyileşme” olarak ifade edilebilir.

Bibliyoterapi Nedir?

Bibliyoterapi Yunanca kitap (biblion) ve iyileşme (therapeo) sözcüklerinden köken almaktadır. Bibliyoterapinin uğraşı alanı, duruma uygun ve yol gösterici kitapların okunması suretiyle kişilerin ruhsal iyilik hallerine yardımcı olmaktır. Kişiler gerek hastalık gerekse sağlamlık durumlarında ruhsal gereksinimlerini gidermek amacıyla bibliyoterapiden yararlanabilir. Hayatını arzu ettiği yönde dönüştüren bir kaynak olarak kullanabilir. Bunu gerçekleştirirken kişinin gereksinimlerini bilmesi, bunları karşılayacak bilgiye nereden ve nasıl ulaşacağını bilmesi, ulaştığı verileri nasıl analiz ederek sentezleyeceğini bilmesi, verileri kullanarak bakış açısını arzu ettiği yere çevirebilmesi ve nihayetinde sorunlarını çözme yeteneğine ulaşması hedeflenir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Radyasyon Onkolojisi AD.,
zbahat@hotmail.com

ile baş etmede bibliyoterapinin etkinliğini araştıran bir makaleye rastlanmamıştır. Kalifiye eleman eksikliği nedeniyle liyezon psikiyatrisinin klasik yöntemlerinin dahi hastaların çoğunluğuna ulaşacak düzeyde yaygın olarak uygulanamadığı alanlarda etkin bir sonuç vadedebilen bu alternatif tedavi yöntemine daha fazla alan açılmasına, gerekli kaynakların sağlanmasına ve bu alanlardaki bilim adamları tarafından tedavi süreçleri ile ideal düzeyde yakın ilgisinin kurulmasına ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. Rubin, RJ. (1978) Using bibliotherapy: A guide to theory and practice. Oryx: Mansell Publishing.
2. Weimerskirch, PJ. Benjamin Rush and John Minson Galt, II: Pioneers of bibliotherapy in America. Bull Med Libr Assoc. 1965; 53 (4): 510-526.
3. Collins online english dictionary (2021). 07/02/2021 tarihinde "https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/bibliotherapy" adresinden ulaşılmıştır.
4. Merriam-webster's unabridged dictionary (2021). 07/02/2021 tarihinde "https://www.merriam.webster.com/dictionary/bibliotherapy" adresinden ulaşılmıştır.
5. Yılmaz M. (2015). Bilgi ile iyileşme: Bibliyoterapi (Yüksek lisans tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi
6. Davie, L. The function of a patients' library in a psychiatric hospital. Bull Menninger Clin. 1940;4:124-129.
7. Shrodes C. Bibliotherapy: An application of psychoanalytic theory, Am Imago. 1960; 17(3): 311-319.
8. Burns, D. (2015). İyi hissetmek: Yeni duygudurum tedavisi. (Acar G, Atak İE, Mestçioğlu Ö, Tuncer E). İstanbul: Psikonet Yayınları.
9. The Reading Agency (2021). 07/02/2021 tarihinde "https://readingagency.org.uk" adresinden ulaşılmıştır.
10. Semple CJ, Dunwoody L, Sullivan K, et al. Patients with head and neck cancer prefer individualized cognitive behavioural therapy, Eur J Cancer Care. 2006; 15(3): 220-227.
11. Körner A, Robertse N, Steelef RJ, et al. A randomized controlled trial assessing the efficacy of a self-administered psycho-educational intervention for patients with cancer, Patient Educ Couns. 2019; 102(4): 735-741.
12. Malibiran R, Tariman JD, Amer K. Bibliotherapy: Appraisal of evidence for patients diagnosed with cancer, Clin J Oncol Nurs. 2018; 22(4): 377-380.
13. Semerci Ü. (2018). Mesnevi ve bibliyoterapi (Yüksek lisans tezi). Çorum: Hitit Üniversitesi.
14. Belen FZ. (2014). Manevi danışmanlıkta bibliyoterapi tekniği ve uygulanması (Doktora tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.
15. Sevinç G. Ölüm ve Bibliyoterapi: Okul Öncesi Dönemde Faydalanılabilecek Çocuk Kitaplarına Yönelik bir İçerik Analizi, Türk PDR. 2019; 55(9): 1213-1246.
16. Arruda-Colli MNF, Weaver MS, Wiener L. Communication About Dying, Death, and Bereavement: A Systematic Review of Children's Literature. J of Palliat Med. 2017; 20(5):548-559.
17. Başar A. (2012). Kelimeler Cümleler I. (7.baskı). İstanbul: Zafer Yayınları.
18. Başar A. (2011). Kelimeler Cümleler II. İstanbul: Zafer Yayınları.
19. Başar A. (2018). Kelimeler Cümleler III. İstanbul: Zafer Yayınları.